

„Гробља и гробови су сведоци живота, а не смрти. Недовољна проученост условљена је раширеним поимањем да је надгробно камење производ примитивних стваралаца, те да је тако нижег квалитета.

Градња и обележавање гроба подизањем споменика је и одржавање везе са будућим поколењима и спас од заборава. Подизање споменика и обележавање гробова сматра се изузетном обавезом, треба да означи трајно место боравка и да сачува трајну успомену.

Стари Словени спаљивали су или сахрањивали своје покојнике у могилама, а обичај сахрањивања у гробовима везује се за примање хришћанства. Средњовековне некрополе из 10. и 11. века потврђују употребу дрвених белега али каквих не знамо. Период до 13. века је скоро непознат. 13-14. век гробови су обележени хоризонталним каменовима. Вертикалне плоче се јављају од 14. века.

Међу најстарије белеге спадају хоризонталне плоче доста грубо обрађене, неправилног правоугаоног облика, са представом људске фигуре, главе, руке, без декорације. После овога се појављују омање усправне плоче или крстови са представом људске главе и наглашеним основним обележјима: очи, нос, уста, коса, брада.

Почетком 18. века појављују се велики разуђени крстови са натписом или без њега са развијеном представом крста као декорацијом.

Крст као надгробно обележје појављује се на прелазу из 14. у 15. век (Ђурђеви ступови). Крај 17. и 18. век обележавају крстови већих димензија.

Крајпуташима се сматрају они споменици подигнути у знак сећања изгинулим војницима (и другима) којима се не зна где су и када су нестали, као и онима чија су тела далеко од места пребивања. Под овим белезима обично нема гроба.

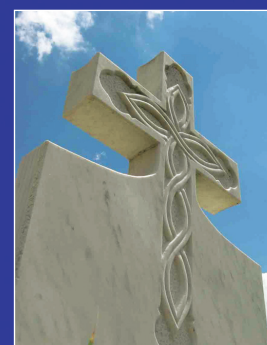
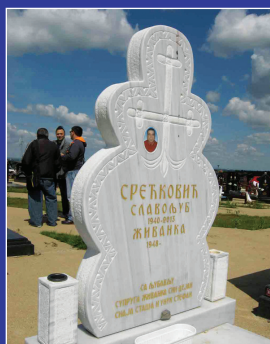
(из одличне књиге „Стара гробља и надгробни белези у Србији“, Никола Дудић, Републички завод за заштиту споменика културе, Београд:Просвета, 1995)

ТИПОЛОГИЈА КРСНИХ ЗНАМЕЊА СРПСКОМ НАРОДУ

2

проф. др Предраг Ристић, архитекта
проф. Рајко Д. Блажић, вајар

„Типологија крских знамења српском народу 2“ скромно излази у години 2014-ој, као и предходна а, којом настављамо чврсто нашу заједничку жељу и намеру да понудимо српском народу другачије и примереније решавање гробних места у облику крста и у складу са вишевековном уметничко-занатском традицијом са наших простора.

Овог пута приказујемо, колико нам простор дозвољава, реализоване споменике, које смо заједнички урадили. Осим овога саставили смо мали историјски опис начина сахрањивања код Срба кроз векове, чиме су се бавили много детаљније многобројни истраживачи и институције.

Вишедеценијско искуство даје нам за право да осим ових информација понудимо и своје услуге у реализацији, од пројектовања гробног места до монтаже

ТЕЛ: 063 827 00 37; 066 800 1985; 066 800 1986;
Е-МАИЛ: RAJKOVLAZIC@GMAIL.COM И PEDJAJISUS@BEOTEL.RS